

Ako hospodáriť v meniacej sa klíme?

Moldavskí študenti a študentky hľadali inšpiráciu na Slovensku

Datum 14.10.2026
Subjekt Človek v ohrození, n.o.
Region Slovensko
Kategorie Poľnohospodárstvo, Pestovanie plodín, Školstvo, Životné prostredie

Na Slovensko prišli spoznať nové postupy, ale aj zdieľať vlastné skúsenosti. Šesť študentov a študentiek poľnohospodárstva z Moldavska navštívilo farmu, školu aj výskumné pracoviská. Chceli sme im ponúknuť poznatky a inšpiráciu, ktoré posilnia ich chuť podieľať sa na udržateľnejšom poľnohospodárstve doma.

Učili sa aj zdieľali svoje skúsenosti

Za hranice Moldavska vycestovali prvýkrát. Keď však prišla reč na zavlažovanie či starostlivosť o pôdu, mohli sa oprieť o vlastné skúsenosti. Počas stretnutí so slovenskými pestovateľmi, pedagógmi, pedagogičkami, výskumníkmi a výskumníčkami kladli otázky, zapájali sa do odborných diskusií a porovnávali postupy, ktoré poznajú zo svojich škôl.

„Najviac na mňa zapôsobilo, že hoci ide o stredoškolákov, vo svojich odboroch sa výborne orientujú. Bolo to vidieť v diskusiách o udržateľných metódach v poľnohospodárstve a záhradníctve, napríklad o zavlažovaní s využitím dažďovej vody či o regeneratívnom poľnohospodárstve. Tieto témy pre nich neboli novinkou, pretože s nimi majú praktické skúsenosti,“ hovorí Dominika Cáríková z Človeka v ohrození, ktorá skupinu sprevádzala.

Od 28. septembra do 2. októbra 2026 sme na Slovensku hostili troch študentov a tri študentky zo stredných odborných škôl v Nisporeni a Svetlíi spolu s ich učiteľkou a učiteľom. Päťdňovú návštevu sme pripravili tak, aby mohli spoznať rôzne podoby poľnohospodárstva a rozprávať sa priamo s ľuďmi, ktorí v ňom pracujú, učia alebo skúmajú nové riešenia.

Poznatky, ktoré môžu využiť doma

Študijná cesta bola súčasťou projektu **GREEN**, v ktorom s partnermi pomáhame moldavským pestovateľom a pestovateľkám bobulového ovocia lepšie zvládať dôsledky klimatickej krízy. Podporujeme postupy, ktoré šetria vodu, zlepšujú stav pôdy a chránia úrodu. O tejto práci sme písali aj v článku Keď počasie rozhoduje o úrode.

Dôležitou súčasťou tejto spolupráce je vzdelávanie budúcich poľnohospodárov a poľnohospodárook. Návšteva mala študentom a študentkám pomôcť rozšíriť si poznatky a praktické zručnosti a zväziť, ktoré postupy by mohli využiť v moldavských podmienkach.

Čo poznáme a čo robíte inak?

Na **strednej odbornej škole Pod Bánošom v Banskej Bystrici** si skupina prezrela záhradnícke plochy aj zázemie pre chov zvierat. Študenti a študentky videli skleník, demonštračné políčka, ovocné dreviny, zavlažované svahy či zelenú stenu. Zaujala aj nekosená plocha ponechaná pre opelovače. V medárni ochutnali med priamo zo suda a zoznámili sa aj so sokoliarstvom.

Pri porovnávaní škôl našli veľa spoločného: podobné zameranie odborov aj dôraz na praktické vyučovanie. Rozdiel bol najmä v priestore, ktorý majú k dispozícii. **Moldavské školy hospodária na podstatne väčších pozemkoch, kde sa výučba rozsahom približuje reálnej poľnohospodárskej prevádzke. Slovenská škola na menšej ploche zasa ukazuje rozmanité plodiny a pestovateľské postupy.**

S pedagogičkou pani Oravcovou diskutovali aj o jej výskume zavlažovaných svahov a o súvislostiach s hospodárením v meniacej sa klíme. Rozprávali sa o praxi v oboch krajinách, možnostiach uplatnenia absolventov a absolventiek a prišlo aj na osobnejšie témy ako napríklad to, ktoré predmety ich najviac bavia.

Výmena skúseností pokračovala v **nadácii Ekopolis**. Témou bolo regeneratívne poľnohospodárstvo, najmä metóda „no-till“, teda pestovanie bez orby. Študenti ju už poznali a niektorí s ňou mali priamu skúsenosť. Diskusia sa preto venovala aj tomu, ako sa takéto postupy uplatňujú v suchých oblastiach Moldavska.

„O to prínosnejšie pre nich bolo preberať uplatnenie týchto metód so slovenskými odborníkmi a porovnať, ako sa podobné prístupy osvedčujú v oboch krajinách,“ vysvetľuje Dominika.

Od pestovania k predaju aj životu na gazdovstve

K poľnohospodárstvu patrí aj otázka, ku komu sa vypestované potraviny dostanú. Na **Úrade Banskobystrického samosprávneho kraja** sa skupina zoznámila s iniciatívou Výzva Farmár, ktorá prostredníctvom online trhoviska prepája miestnych pestovateľov a výrobcov so školami a zariadeniami sociálnych služieb. Súčasťou programu boli aj príklady sociálneho podnikania a podpory zamestnávania znevýhodnených ľudí.

Popoludnie v **Záježovej** prinieslo skúsenosť s komunitným hospodárením. Na gazdovstve **Sekier** sa dozvedeli viac o permakultúre, jedlom lese a starostlivosti o malú farmu. Prezreli si aj stavby zo slamy, dreva či konopno-vápenného materiálu. Stretli tu aj dobrovoľníkov a dobrovoľníčky z viacerých krajín, ktorí sa podieľajú na chode gazdovstva a aktivitách na ochranu životného prostredia.

Čučoriedkový sad aj výskum v laboratóriách

Na **farme Ekoprogram v Novej Bani** študentom a študentkám majiteľ predstavil pestovanie čučoriedok od starostlivosti o kríky cez zavlažovanie a ekologickú ochranu úrody až po predaj ovocia. Mohli sa tak rozprávať o konkrétnych rozhodnutiach, od ktorých závisí fungovanie špecializovanej farmy.

Dozvedeli sa aj to, ako môžu vtáky pomáhať pri ochrane úrody. Keďže majiteľ hospodári ekologicky, bez pesticídov a ďalších syntetických chemických prípravkov, hľadal prirodzený spôsob ochrany pred

škodcami. Keď čučoriedky chránil sieťami, vtáky sa nedostali k húseniciam piadiviek, ktoré mu úrodu zničili. Časť farmy preto vysadil skorými odrodami čučoriedok, ktoré vtákom poskytujú potravu a lákajú ich zostať v okolí. Zároveň vyzobú húsenice z nezrelých neskorých odrôd. Keďže zelené plody im nechutia, požerú len škodcov. Následne neskoršie odrody majiteľ ochráni sieťami, ktoré môže pri opätovnom výskyte húseníc odkryť a umožniť vtákom prístup k škodcom. Tento prístup oslovil aj študenta Vadima Tatara.

„Najviac ma zaujalo, že majiteľ farmy vtáky nezabíja, ale hľadá spôsob, ako s nimi žiť v súlade. Vtáky mu pomáhajú chrániť bobuľoviny pred škodcami. Páčilo sa mi, že namiesto ubližovania vtákom hľadá iné riešenie.“

Z čučoriedkového sadu pokračovali na **Slovenskú poľnohospodársku univerzitu v Nitre**. Odborníci z Ústavu záhradníctva im priblížili výskum pestovateľských technológií, reakcií rastlín na klimatické zmeny aj možnosti ekologickejšej produkcie. V univerzitných sadoch videli pestovanie priamo v teréne a ochutnali dozrievajúce plody.

Cez botanickú záhradu sa presunuli do **Výskumného centra AgroBioTech SPU**. Tu sa zoznámili s laboratórnymi analýzami, hodnotením vlastností surovín či vývojom potravinárskych produktov. Mohli tak lepšie porozumieť tomu, ako výskum pomáha zlepšovať kvalitu potravín a hľadať udržateľnejšie riešenia pre poľnohospodárstvo. Zároveň spoznali ďalšie oblasti, v ktorých by sa po štúdiu mohli uplatniť.

„Bolo vidieť prirodzený záujem študentov o témy, kvôli ktorým prišli. Veľmi podporujem prepájanie vzdelávania s praxou, preto ma tešilo vidieť ich úprimnú zvedavosť,“ hovorí Veronika Venglořová, regionálna koordinátorka Človeka v ohrození pre Žilinský kraj, ktorá skupinu sprevádzala.

Svoju voľbu nelutuje

Počas návštevy sme sa rozprávali aj o tom, prečo si mladí ľudia v Moldavsku vybrali práve štúdium poľnohospodárstva. Študentka Sofia Podgornaia nám prezradila, že spočiatku váhala, či ju pomerne nový odbor na jej škole bude baviť.

„Myslela som si, že sa mi odbor nebude páčiť a že svoju voľbu ešte prehodnotím. Ale nelutujem,“ povedala po návšteve a dodala, že odbor by odporučila aj ďalším.

Pri záverečnom stretnutí v Bratislave účastníci ocenili rozmanitosť programu, nové poznatky aj možnosť porovnať štúdium v oboch krajinách. Veríme, že návštevy fariem a výskumných pracovísk posilnia ich chuť pokračovať v štúdiu a hľadať ekologické riešenia, ktoré môžu uplatniť doma. **Aj od skúseností a rozhodnutí tejto generácie bude závisieť, ako sa bude v Moldavsku hospodáriť v meniacej sa klíme.**

Projekt GREEN realizujeme s podporou SlovakAid v spolupráci s partnermi.

<https://clovekvhrozeni.sk/moldavski-studenti-a-studentky-hladali-inspiraciu-na-slovensku>